

indien de werkman voldoet aan de bepalingen van het reglement, en het ziekenfonds aldus, door een willekeurig besluit, het reglement in een bepaald geval buiten werking stelt en *wederrechtelijk* den werkman het zijne onthoudt.

Thans hebben alle artsen te Hengelo besloten, voor dit fonds volstrekt geen ziekenbriefjes meer af te geven. *En nu weigert het fonds, ziekgeld uit te keeren*, hoewel het, door één of meer controleerende geneesheeren aan te stellen, zich gemakkelijk zou kunnen overtuigen, of de werklieden, die aanspraak maken op ziekgeld, daarop recht hebben. Al weder zou het te bezien staan, of de rechter niet tot uitkeering zou *dwingen*, als de werkman kan bewijzen, dat hij *niet in staat* is te voldoen aan de bepaling van het reglement, waarin de uitkeering *dwaselijk* afhankelijk werd gesteld van het willen of niet willen van een derde, die buiten het reglement staat en bij het maken van het reglement niet is geraadpleegd. Maar er zijn immers rechters in Twenthe!

GEHEIMMIDDELEN IN ZWITSERLAND. — Het kanton Oberwalden heeft bepaald, dat geheimmiddelen en *spécialités*, die niet reeds in het kanton mogen worden verkocht, op kosten van den vervaardiger of handelaar kunnen worden onderzocht in de daartoe aangewezen laboratoria, waarop een verklaring omtrent de samenstelling der middelen wordt afgegeven. De regeeringsraad kan het aanprijzen of te koop bieden in de bladen of het verkoopen van geheimmiddelen of *spécialités* of geheel verbieden, of van een vergunning afhankelijk maken, of den verkoop beperken tot apotheken en dergelijke inrichtingen (*Deutsche med. Wochenschr.*).

PINKHOF.

INGEZONDEN.

TUBERCULOSEBESTRIJDING.

Dat kindermisjes enz. een rol kunnen spelen bij de besmetting met tuberculose, geloof ik ook. Ik maakte deze opmerking trouwens reeds in een uitvoeriger stukje over deze zaak, dat mij door de redactie als te lang werd teruggezonden. Die gelegenheden tot besmetting zijn er trouwens legio, vooral in onze dagen van veel reizen, verblijf in hotels en pensions, enz. enz. Maar m. i. zijn de oorzaken van de verspreiding der tuberculose nog lang niet zoo bekend om daarover stellige uitspraken te doen. En het was mijn bedoeling eenvoudig mijn indrukken weer te geven, vooral tegenover hen, die de besmetting als oorzaak eenzijdig op den voorgrond plaatsen en daardoor ook hun maatregelen van bestrijding vaak schadelijk en onaangenaam doen zijn voor hun evenmensch. Deze mijn indruk behoeft volstrekt geen verslapping in den strijd tegen de tuberculose teweegtebrengen, integendeel: allen menschen, maar vooral hun, wien wij om een of andere reden een voorbeschiktheid voor tuberculose toeschrijven, hygiënisch te leeren leven, dat is een hoofdtaak voor ons, geneeskundigen. Woningverbetering, goede voeding en zindelijkheid hebben wij dus te bevorderen, niet alleen bij de armen, doch ook bij de rijken, want naar mijn ervaring staan die tegenover de tuberculose vrijwel gelijk, terwijl zelfs bij zeer ontwikkelden weinig besef van hygiëne bestaat.

Kampen, 10 December 1917.

W. TEN KATE.

LUCHTVERVERSCHING.

Het hoofdbeginsel van het systeem MASTBOOM is „Ventilatieopeningen steeds zoo hoog mogelijk in elk schoolvertrek”, doch even goed in elke woonkamer, slaapkamer, veestal of schuur. Samengevoegd met ROLLIER's heliotherapie schreef ik daarom in het *Groene en Witte Kruis* 1914 „Versche lucht en zonlicht in onze woning”, vooral met het oog op de bedsteden, hutten en bouwverordeningen. Is iemand thuis gewoon aan goede ventilatie, dan ruikt hij terstond bij een ander het verschil. Sommigen worden 's nachts wakker, als zij vergeten hebben de bovenramen te openen. In Nederland, behalve in Limburg, is tot en met heden het Hollandsche schuifraam universeel